

Vuoden 2025 talousarvioon ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmaan liittyvien yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen
9082/01.04.00.01/2024

Aluehallitus 18.12.2024 § 282

Lisätiedot	Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen kirsi.leivonen@siunsote.fi Puh. 013 330 8590
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus päättää 1. aloittaa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n mukaiset koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut vuoden 2025 talousarvioon ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmaan sisältyvistä henkilöstövaikutuksista 2. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan ja henkilöstöjohtajan antamaan kirjallisen neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi henkilöstön edustajille 3. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan määrittelemään työnantajan neuvottelijakokoonpanon 4. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan päättämään mahdollisesta rekrytointikiellosta tai osittaisesta rekrytointikiellosta (hallintosääntö 9 § kohta 40).
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen taloudellinen tilanne Hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi 2023 oli noin 23 milj. euroa alijäämäinen. Kuluva vuosi on viimeisimmän tulosenusteen perusteella päätymässä 46,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Tämä tarkoittaa, että hyvinvointialueen taseeseen kertynyt kumulatiivinen alijäämä vuoden 2024 tilinpäätöksessä olisi tulosenusteen toteutuessa noin 70 milj. euroa. Hyvinvointialuelain (§ 115) mukaan alijäämät tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella tämä tarkoittaa, että taseeseen kertyneet alijäämät pitää olla katettuna viimeistään vuoden 2026 tilinpäätöksessä.

Vuoden 2025 talousarvion valmistelun ja päätöksenteon aikataulu

Aluehallitus päätti kokouksessaan 19.6.2024 talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2026-2028 valmistelun pääperiaatteista. Valmistelun tavoitteeksi asetettiin, että vuoden 2025 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien 2026–2028 on oltava kokonaisuutena ylijäämäinen ja talouden on oltava tasapainossa sekä taseeseen kertyneet alijäämät katettu vuoden 2026 loppuun mennessä.

Aluehallitus on käsitellyt ensimmäisen kerran vuoden 2025 talousarvioesitystä kokouksessaan 30.10.2024. Tässä yhteydessä aluehallitus linjasi talousarvion jatkovalmistelua siten, että vuoden 2025 talousarvio laaditaan 30 milj. euroa ylijäämäiseksi, jonka seurauksena ensi vuoden sopeutustarpeeksi muodostui 40 milj. euroa. Aluevaltuusto päätti kokouksessaan 11.12.2024, että talousarvio laaditaan 20 milj. euroa ylijäämäiseksi, jonka seurauksena vuoden 2025 sopeutustarve pieneni 30 milj. euroon. Vuodelle 2026 kohdistuvan talouden sopeuttamistarpeen arvioidaan olevan vähintään 30 milj. euroa sillä edellytyksellä, että vuoden 2025 säästötavoite saavutetaan.

Yhteistoimintamenettely

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (KHYTL, 449/2007) 4 §:n 1 momentin mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos kunnan tai hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kunnanhallitus tai aluehallitus tekee kunnan- tai aluevaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Ennen kuin työnantaja ratkaisee 4 §:ssä tarkoitetun asian, työnantajan on neuvoteltava yhteistoiminnan hengessä yksimielisyyden saavuttamiseksi valmisteilla olevan toimenpiteen perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehtoista ainakin niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee. Neuvottelut on aloitettava niin ajoissa kuin mahdollista.

Aluehallitus päätti vuoden 2025 talousarviovalmisteluun liittyvien yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä 25.9.2024 § 201. Talousarvion valmistelu osoitti, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellyttää sellaisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä, jotka voivat johtaa KHYTL 4 § 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöstövaikutuksiin.

Talousarviovalmisteluun liittyvissä neuvotteluissa käsiteltiin perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot niistä sopeuttamistoimenpiteistä, joiden toimeenpanoa talousarvion valmistelun tilanne näytti sillä hetkellä edellyttävän, ja joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, vaikka työnantaja ei vielä kyseisiä toimenpiteitä harkinnut neuvotteluja käytäessä.

Neuvottelut toteutuivat kahtena eri neuvottelukertana 21.10.2024 ja 20.11.2024.

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelmavuosien 2026-2028 sisältävä menojen sopeuttamistarve tarkoittaa talousarvioon sisältyvän 30 milj. euron suuruisen talouden sopeuttamisohjelman toteuttamista vuonna 2025. Ohjelma tulee todennäköisesti sisältämään koko hyvinvointialuetta koskevia ja toimialuekohtaisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Talouden tasapainottamiseksi ja alijäämien kattamiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä työnantaja pitää välttämättömänä harkita muutoksia työn organisoinnissa, hyvinvointialueen organisaatio- ja palvelurakenteessa sekä taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavia osa-aikaistamisia, lomauttamisia, irtisanomisia tai irtisanomisen välttämiseksi toteutettavia muutoksia palvelussuhteen olennaisissa ehdoissa.

Edellä kerrotun taloudellisen tilanteen ja toiminnallisten muutosten vuoksi on tarve käynnistää koko hyvinvointialueen henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen tavoitteena on saavuttaa vuodelle 30 miljoonan euron kustannussäästö, joka tulee todennäköisesti sisältämään nopeasti vaikuttavia säästötoimenpiteitä ja pysyviä, pitkäaikaisesti vaikuttavia rakenteellisista säästötoimenpiteitä. Menojen sopeuttamista on tarkoitus tehdä kaikissa kustannuserissä, kuten henkilöstökuluissa, palvelujen ostoissa, aineissa ja tarvikkeissa sekä muissa toimintakuluissa.

Mikäli puolet ensi vuoden säästötavoitteesta kohdistuisi henkilöstöön, tarkoittaisi se noin 270 henkilötyövuoden pysyvää vähentämisestä. Neuvotteluissa käsiteltävät talouden tasapainottamistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa suurimmalta osin vuoden 2025 aikana. Osa

suunnitelluista toimenpiteistä vaikuttaa taloudellisesti vasta vuoden 2026 puolella.

Neuvotteluissa käsitellään kaikkia vaihtoehtoisia henkilöstöön kohdistuvia sopeutustoimia. Nämä voivat olla toiminnallisia muutoksia, joiden tavoitteena on vähentää työpanoksen tarvetta. Tätä puolestaan voidaan rajoittaa määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöä vähentämällä, työtehtävien uudelleen järjestelyin, resurssiviisaalla suunnittelulla ja hyödyntämällä eläköitymistä ja muuta luontaista poistumaa. Viimeisenä vaihtoehtona henkilöstömenoja voidaan sopeuttaa osa-aikaistamalla, lomauttamalla tai irtisanomalla henkilöstöä. Rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset voivat aiheuttaa tarpeen palvelussuhteen olennaisten ehtojen muutoksille. Toimenpiteiden laajuus selviää neuvottelujen kuluessa.

Neuvotteluissa käsitellään henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia mm. työnorganisoinnissa, työjärjestelyissä ja toimitiloissa. Lisäksi käsitellään taloudellisista ja tuotannollisista syistä toimeenpantavia henkilöstön osa-aikaistamisia, lomauttamisia ja irtisanomisia. Suunnitelluista työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelyistä sekä taloudellisista ja tuotannollisista syistä johtuen tarjolla oleva työ vähenee oleellisesti ja pysyvästi.

Mahdolliset osa-aikaistamiset, lomautukset ja irtisanomiset sekä irtisanomisen vaihtoehtona toteutettavat muutokset palvelussuhteiden olennaisiin ehtoihin toteutetaan neuvottelujen päätyttyä työllistymisen ja muutosturvan toimintamallia koskevien normien mukaisesti. Mahdollisissa henkilöstön taloudellisista ja tuotannollisista syistä johtuvissa osa-aikaistamisissa, lomautuksissa ja irtisanomisissa noudatetaan HYVTES VIII luvun 2 §:n mukaista lomautusilmoitusta, 3 §:n mukaista osa-aikaistamista ja palvelussuhteen päättymistä, 4 §:n mukaista työvoiman vähentämisjärjestystä sekä 5 §:n mukaista irtisanomisaikaa koskevia määräyksiä.

Yhteistoimintaneuvottelujen tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpanoon ja taloussuunnitelmavuosien 2026-2028 edellyttämiin talouden tasapainottamistoimenpiteisiin ennen kuin työnantaja ratkaisee asian. Neuvottelut on käytävä yhteistoiminnan hengessä, eli avoimessa vuorovaikutuksessa ja tavoitteena on saavuttaa asiassa yksimielisyys.

Esitys yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämisestä on käsitelty 13.12.2024 hyvinvointialueen yhteistyötoimikunnassa.